

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13635,Komisja-Interwencji-i-Praworzadnosci-NSZZ-Solidarnosc.html>
19.05.2024, 15:11

Komisja Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność”

Komisja Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność”, powstała z inicjatywy Zofii i Zbigniewa Romaszewskich, działała od 10 XII 1986 (z akceptacją przewodniczącego „S” Lecha Wałęsy) do 1989 na terenie całego kraju. Celem KliP była pomoc represjonowanym poprzez udzielanie opieki adwokackiej, wsparcia materialnego, zbieranie i rozpowszechnianie informacji o łamaniu prawa w Polsce; podstawę finansową stanowił Polski Fundusz Obrony Prawnej zebrany w 1985 przez Zofię Romaszewską podczas pobytu w USA. Ogólnokrajowe spotkania KliP odbywały się w parafii św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej (u ks. Leona Kantorskiego), zwykle 1 raz w mies., poprzedzane najczęściej mszą św., nast. w sali parafialnej, omawiano aktualną sytuację i przypadki represji, którymi zajmowali się interwencji, ustalano miejsca i terminy przyjazdu adwokatów. Od 1986 Komisja nieregularnie (co 1 lub 2 mies.) wydawała pismo „Prawo i Bezprawie” (red. Wanda Falkowka, Wiktor Mikusiński, Barbara Różycka), od 1988 „Informację Komisji Interwencji i Praworządności” – 2 razy w mies. (red. Nelly Biesiekierska, Barbara Różycka, Jarosław Szczepański, Andrzej Malanowski). W nr. 4. „PiB” (II 1987) opublikowano „Stanowisko Związku w kwestii prawa i praworządności” oraz „Deklarację działalności interwencyjnej”, zapowiadającą m.in.: [...] „podejmowane będą sprawy indywidualne i zbiorowe sympatyków i członków Związku, a także szczególnie drastyczne przypadki łamania praworządności. Interwencje będą prowadzone przez wykorzystanie oficjalnych instytucji, opiekę i poradnictwo prawne, mobilizację opinii publicznej. Za najpilniejsze zadania uważamy: 1. Uwolnienie pozostałych więźniów politycznych, 2. Sprawę represji karno-administracyjnych, 3. Sprawę uprawnień pracowniczych. Apelujemy do środowiska

naukowego i praktyków prawa o podjęcie współpracy z nami. Deklarujemy gotowość do współpracy z działalnością charytatywną Kościoła w zakresie walki z niesprawiedliwością i krzywdą ludzką. Dozwolone jest wszystko, czego prawo nie zakazuje, a nie tylko to, na co wyraźnie zezwala. Jeśli nie pamiętamy o tym – ograniczamy nasze prawo do wolności”. „Deklarację...” podpisali: Alina Pienkowska (Gdańsk), Janina Wehrstein (Sopot), Tadeusz Jedynak (Żory), Jerzy Stępień (Kielce), Krzysztof Dobrecki (Konin), Zbigniew Fijak, Stanisław Handzlik i Jan Rokita (Kraków), Zenobia Kita, Janina Szymajda i Janusz Mazurek (Lublin), Józef Śreniowski (Łódź), Andrzej Szkaradek (Nowy Sącz), Eliza Jadczyk (Płock), Lech Dymarski, Aleksandra Bessert i Feliks Kubiak (Poznań), Anna Urbanowicz (Skierniewice), Ewa Kuberna (Stalowa Wola), Andrzej Milczanowski i Jan Kostecki (Szczecin), Krystyna Sienkiewicz (Toruń), Mieczysław Tarnowski (Wałbrzych), Z. Romaszewski, Ewa Tomaszewska i Witold Biesiekierski (Warszawa), Antoni Lenkiewicz (Wrocław). Od momentu podpisania deklaracji skład Komisji zaczęto podawać na ostatniej lub pierwszej stronie „PiB”, wraz z adresami i numerami telefonów. Ponadto aktywną działalność w KliP z podaniem swoich adresów prowadzili niepodpisani pod deklaracją m.in.: Marek i Ewa Jakubcowie (Wrocław), Natasza i Ryszard Gawlik (Kielce), Julian Zawadzki (Lubin), Wiesław Tomasiak i Adam Pawluś (Jasło), Danuta Skorenko (Katowice), Nelly Biesiekierska (Warszawa), Stefania Hejmanowska i Teresa Klimek (Gorzów), Jerzy Zimowski (Szczecin), Marek Czekalski (Łódź), Grzegorz Kutermankiewicz (Ostrołęka), Jan Rejczak (Radom), Elżbieta Jędrzejuk (Siedlce), Henryk Grzędziński (Słupsk), Barbara Kojer (Zakopane), Ryszard Matusiak (Jelenia Góra), Ewa Sypytkowska, Adam Szóstko, ks. Stanisław Suchowolec (Białystok). Upublicznienie personaliów i oficjalne występowanie przeciwko bezprawiu w PRL umożliwiały represjonowanym z różnych miejscowości dotarcie do przedstawicieli KliP i uzyskanie pomocy, stanowiły też przykład odwagi cywilnej (zdania na ten temat były jednak podzielone). Pół roku później tę samą drogę jawności przyjęli działacze Komitetów Założycielskich „S” przy składaniu wniosków do Sądów Wojewódzkich o ponowną rejestrację Związku. Komisja odegrała ważną rolę w zapewnieniu tym strukturom bezpieczeństwa prawnego i

finansowego, gł. w okresie strajków w 1988. Wśród prawników, dowożonych przez KliP na sale sądowe, byli m.in.: Władysław Siła-Nowicki, Zofia Adamowicz, Maria Minkiewicz, Piotr Ł. Andrzejewski, Jan Olszewski, Andrzej Radlicki, Jacek Taylor, Andrzej Lech-Mirski, Jerzy Naumann, Andrzej Grabiński, Witold Lis-Olszewski, Wiesław Johann, Leszek Piotrowski, Andrzej Kern, Anna Bogucka-Skowrońska, Andrzej Rozmarynowicz; z przedstawicielami Komisji współpracowali też lokalni prawnicy. Poszkodowanym zwracano pieniądze za grzywny orzeczone przez kolegia ds. wykroczeń (VIII-XII 1988 wypłacono rekompensaty 227 kar finansowych na kwotę ponad 10 mln zł), zwolnionym z pracy wypłacano pensje; wysokość pomocy dla strajkujących: Huta im. Lenina – 32 mln zł, Huta Stalowa Wola – 20 mln zł, Stocznia Gdańska im. Lenina – 15 mln zł). Ponadto KliP wypłacała rekompensaty postrajkowe dla Stoczni i Portu w Szczecinie oraz we wszystkich strajkujących kopalniach Jastrzębia-Zdroju i Katowic. Okazją do wypełnienia roli rzecznika praworządności była 25-28 VIII 1988 Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka w Krakowie-Mistrzejowicach na terenie parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego pod egidą ks. Kazimierza Jancarza, zorganizowana z udziałem KliP. 10 XII 1987, w związku z działalnością KliP, Z. i Z. Romaszewskich uhonorowano międzynarodową Nagrodą Dnia Praw Człowieka Fundacji Aurora (wręczoną na Uniwersytecie Stanford w Kalifornii, bez udziału nagrodzonych). Po 1989 niektórzy działacze KliP rozpoczęli działalność polityczną, inni poświęcili się karierze zawodowej. Próbę kontynuacji działalności interwencyjnej stanowiło Biuro Interwencji Kancelarii Senatu, kierowane przez Z. Romaszewską 1989-1994; zostało jednak rozwiązane w wyniku tendencji ograniczania trybu skarg i wniosków.

Ewa Kuberna

[Region Polska](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)